Vänsterpartiet

Reservation

Kommunstyrelsen 2023-10-18: Ärende 37. Budget för 2024 med plan för 2025-26

Vänsterpartiet har presenterat en budget utan nedskärningar och med återställning av tidigare nedskärningar som styret S-MP-L gjort. Den budget Vänsterpartiet föreslagit bygger på att vi reagerar mot regeringens nedskärning av välfärden med en lokal skattehöjning för att rädda välfärden i Malmö. Då vårt alternativ inte bifölls reserverar vi oss till förmån för vårt eget förslag, som bifogas.

Malmö 2023-10-18
Anders Skans (V) ***Tobias Petersson (V)***

Med instämmande av
Sadiye Altundal (V)

Ett jämlikt & solidariskt Malmö

Vänsterpartiet Malmö
Budget 2024

Ett jämlikt och solidariskt Malmö

Detta är Vänsterpartiet Malmös budget för 2024. Vi presenterar här de förslag vi vill genomföra och vad vi vill prioritera under 2024 samt hur vi vill finansiera verksamheterna. Vi är stolta över att kunna presentera ett stort antal förslag för att göra Malmö till en jämlik, solidarisk och hållbar stad där alla ska kunna känna hopp inför framtiden.

Malmö är en fantastisk stad på många sätt. Här bor människor från över 170 olika länder. Malmö har storstadens puls, men också småstadens lugn där människor hinner träffas. Föreningslivet och kulturlivet är starkt, det ryms mycket engagemang och solidaritet i vår stad. Men det finns också en baksida. Klyftorna är stora, fattigdomen breder ut sig, arbetslösheten och den strukturella rasismen hindrar människor från att leva fullt ut. I en stad som slitits isär ökar känslan av otrygghet.

Idag spelar det stor roll var du bor, vilken klassbakgrund du har, vad du heter i efternamn, vilken hudfärg du har, var du är född och vilket kön du tillhör för dina möjligheter i livet. Vi vill inte att det ska vara så. För oss är politikens grundläggande uppgift att utjämna klyftorna i samhället och skapa förutsättningar för alla människors rätt till frihet och ett bra liv.

Över hela världen orsakar klimat- och miljökatastrofer förödelse. Omställningen behöver ske omgående och alla politiska beslut behöver ta hänsyn till den akuta kris som vi befinner oss i. Det är vår mänskliga aktivitet och livsstil som har orsakat både den globala uppvärmningen och miljöförstörelsen, som med råge överskrider naturens gränser. Det är i första hand de rika länderna och kapitalets vinstjakt som driver på den negativa utvecklingen.

Men det är politikens, inte individens, ansvar att Malmö ställs om till en hållbar stad där alla har möjlighet att välja enkla och billiga klimatsmarta alternativ. De förändringar som krävs är också en möjlighet för att bygga en bättre stad med mer grönytor, enklare transporter och fler jobb. All vår politik måste därför syfta till att våra klimat- och miljömål uppfylls. Ekologisk och klimatmässig hållbarhet måste gå hand i hand med social och ekonomisk hållbarhet.

Vänsterpartiets mål är att styra i Malmö stad, men Socialdemokraterna och Miljöpartiet valde efter valet att gå högerut. Vi kräver att det förs en politik som minskar klyftor och utvecklar välfärden, inte motsatsen. För oss är politikens innehåll det viktiga.

Årets budget är fortsatt mer osäker än på länge. Vi har ett krig i Europa och en inflation högt över det normala, framför allt orsakad av storföretagens övervinster, det skapar osäkerhet för hur den ekonomiska utvecklingen kan komma att se ut. Det vi vet är att de ekonomiska klyftorna ökar och att inkomster mellan kvinnor och män blir allt mer ojämlika för första gången på flera år.

Arbetslösheten är fortsatt hög, även om det har gått åt rätt håll de senaste åren är den ekonomiska situationen i Sverige en stor osäkerhet för hur det kommer att utveckla sig framöver. Behovet av vård och omsorg är dock fortsatt stort och staden måste göra allt i sin makt för att lösa kompetensförsörjningen framåt. Situationen de senaste åren har dock inte förändrat det vi i Vänsterpartiet redan från början vet, snarare befäst våra argument för att välfärden behöver förstärkas.
Den nuvarande statliga politiken är förutsättningen för denna budget. Kommunens ekonomi påverkas oerhört mycket av rikspolitiken. I dagsläget har vi en regering vars politik framförallt gynnar rika och män, då måste vi på ett lokalt plan lägga en budget som motverkar den utvecklingen.

En förändring av politiken på riksnivå där Vänsterpartiet får ökat inflytande skulle ge mer pengar till Malmös välfärd från staten. Den nationella skattepolitiken ger idag mindre till välfärden men mer i bidrag till de rika genom till exempel rut- och rot- och ränteavdrag. Vi behöver en statlig politik som omfördelar resurserna i samhället från de rika till de behov som finns. En skattepolitik som beskattar höga inkomster, kapital, arv och förmögenheter. Ett exempel är att om vi hade haft samma skatteuttag idag som år 2000, skulle det funnits runt 430 miljarder kronor mer till gemensam välfärd och investeringar – per år! Det är ungefär tre gånger så mycket som hela det generella statsbidraget till kommuner och regioner. Vårt huvudalternativ till en ny ekonomisk politik är att staten ska föra en mer progressiv och omfördelande skattepolitik. Får vi inte till en förändrad statlig skattepolitik, höjer vi hellre kommunalskatten än äventyrar välfärden.

Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund. Vi tror på människans och politikens kraft att förändra. Samhället förändras genom att vi tillsammans organiserar oss. Ditt engagemang behövs oavsett om du väljer att organisera dig i ett parti eller i någon förening. Tillsammans kämpar vi för rättvisa, jämlikhet, solidaritet och frihet.

Hållbara investeringar är nyckeln till framtiden

Vi vill utveckla den kommunala verksamheten utifrån Malmöbornas behov. Därför är det viktigt att kommunen arbetar för att återta redan privatiserad verksamhet. Erfarenhet visar att när privata ägare skapar vinst ur samhällstjänster, görs det genom att sänka kvaliteten och införa sämre villkor för de anställda. Det sker genom otryggare anställningar, fler deltider, lägre löner, stress och sämre arbetsmiljöer. Vinstintresset gör dessutom att privata aktörer är sämre på att ställa om till hållbara lösningar, vilket krävs för att motverka klimatförändringar. Vi måste fatta modiga beslut om investeringar för ett grönare, mer hållbart Malmö både på kort och lång sikt.

För att bygga en hållbar framtid för oss i Malmö krävs styrande politiker som tar ansvar och vill förändra. I flera år har ledningen sålt ut Malmöbornas mark och sedan använt vinsterna i driften. De har dubbelbeskattat hyresgästerna i Malmös kommunala bostadsbolag genom att plocka ut hundratals miljoner ur bolaget. Det är en ohållbar ekonomisk politik. Vinst är engångspengar och ska inte användas i drift. Att sälja ut tillgångar är långsiktigt olönsamt. Istället för att sälja marken kan vi upplåta den med tomträtt och årligen få in inkomster som kan användas till kommunal verksamhet.

Att sälja ut tillgångar och göra nedskärningar är högerpolitik som utarmar vår gemensamma välfärd. När vård, skola och omsorg blir sämre söker sig de som har möjlighet till privata alternativ. På så sätt förstörs förutsättningarna för ett gemensamt välfärdssamhälle. Vänsterpartiet vill gå en annan väg. Vi vet att det går att skapa ett samhälle för alla.

Vi finansierar Malmö stads verksamheter fullt ut

Vår gemensamma välfärd är underfinansierad. Det beror främst på de stora skattesänkningar regeringar gjort som minskat skattemedlen till välfärden. Men Malmö stads budget har varit på svältgränsen i flera år. Det socialdemokratiska styret har valt att göra nedskärningar hellre än att höja skatten lokalt. Det krävs en ny politik för att förändra detta. Välfärden måste utvecklas, och staden måste bli mer jämlik. En statlig progressiv skatt är alltid att föredra, men en kommunal skattehöjning är bättre än en dålig välfärd. Om inte regeringen och riksdagen vill höja skatteintäkterna så måste vi göra det lokalt. För att kunna ha en bra välfärd i Malmö vill vi höja skatten med 1 krona. Det ger 850 miljoner extra till vår gemensamma välfärd. Med vårt förslag drabbas Malmö stads verksamheter inte av några nedskärningar 2024.

Dessutom vill vi återta privatiserad verksamhet som privata HVB-hem, privata vård- och äldreboenden, externa placeringar inom LSS och SoL, samt dyra privata härbärgesplatser samt lokalvård på entreprenad till kommunal regi. Det skulle spara stora summor som kan användas inom varje nämnd till att höja kvaliteten. Det ger ett mer jämlikt Malmö.

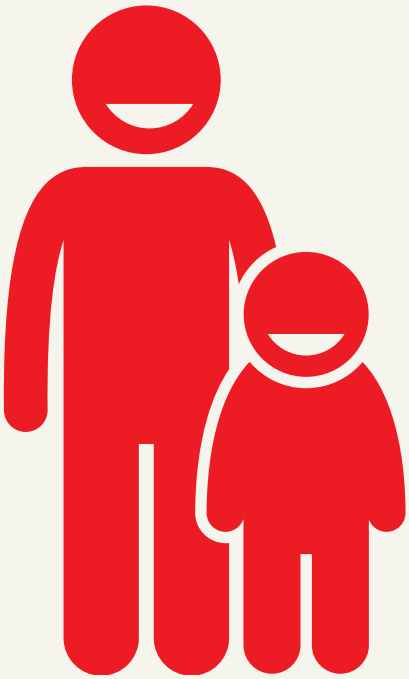

I många år har de rika i samhället favoriserats – även under de senaste åren med en världsomspännande pandemi och hög inflation med höjda räntor - har de rikaste utökat sina rikedomar medan arbetarna som burit samhället har betalat ett högt pris för sitt slit. Vi vill ändra på det. Sverige är idag ett skatteparadis för de rika. Det är orättvist och innebär att det inte finns pengar att finansiera vår gemensamma välfärd. Vi i Vänsterpartiet vill gå en annan väg:
Vi vill ha jämlikhet - inte ökade klassklyftor.

Politiska mål

Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund. Vi analyserar, problematiserar och lägger förslag med jämlikhet och jämställdhet som utgångspunkt. I årets budget har vi tagit fasta på fem områden som vi anser att Malmö stad behöver arbeta med och förbättra sig inom. Dessa är: klimat, ett hållbart arbetsliv, bostäder, utbildning samt människors frihet.

I Vänsterpartiets Malmö kräver klimatkrisen en radikal och handlingskraftig klimatpolitik som skyndsamt fasar ut fossila bränslen och ställer om vårt samhälle för att hållas inom de gränser vår planet sätter upp.

I Vänsterpartiets Malmö får välfärdspersonalen betalt i pengar, inte applåder. Malmö stad ser till att personalen har god arbetsmiljö och möjlighet att ha kontroll och inflytande över sin arbetssituation.

I Vänsterpartiets Malmö behövs alla utifrån sin egen förmåga när vi tillsammans bygger det goda samhället, det är en rättighet att ha ett arbete med goda arbetsvillkor att gå till och därigenom också trygga sin ekonomi. Arbete är ett sätt att känna delaktighet, förebygga isolering och skapa en identitet. I detta ingår också rätten till utveckling i en likvärdig och kvalitativ utbildning och omsorg.

I Vänsterpartiets Malmö är bostaden en grundläggande social rättighet och en del av välfärdspolitiken, inte en handelsvara som i dag.

I Vänsterpartiets Malmö är ingen fri förrän alla är fria. För oss är politikens grundläggande uppgift att utjämna klyftorna i samhället och skapa förutsättningar för alla människors rätt till frihet. Var du bor, vilken klassbakgrund du har, vad du heter i efternamn, ditt kön eller könsidentitet och din sexualitet, spelar idag stor roll för dina möjligheter i livet. Vi vill inte att det ska vara så. Arbetet mot klassamhället, strukturell rasism och alla typer av diskriminering måste prioriteras.

Budget för Malmö stad

Utgångspunkten för Vänsterpartiet är att det är Malmöbornas behov av en utbyggd välfärd som ska styra budgeten, inte tvärtom. Många kommuner gör årligen nedskärningar av välfärden genom att inte räkna upp anslagen för prisökningar, att antalet invånare blir fler och att lönerna stiger. Det handlar alltså om nedskärningar som de ansvariga försöker dölja för medborgarna. När Vänsterpartiet är med och styr accepterar vi aldrig sådana nedskärningar.

Vi finansierar vår budget med en skattehöjning. Eftersom vi har en regering som inte satsar på välfärden genom att höja de statliga skatterna måste vi agera lokalt. Undersökningar visar att människor är villiga att betala högre skatt om det går till välfärden. I kommunen kan vi styra detta mycket precist, därför väljer vi att höja skatten i Malmö. En höjd skatt innebär att nivån på välfärden blir högre varje kommande år i förhållande till en oförändrad skatt. Det innebär en kvalitetsökning över tid, till skillnad från tillfälliga inkomstökningar. En skattehöjning med en krona innebär 115 kronor extra i skatt per månad för dig som tjänar 20 000, tjänar du 25 000 får du bidra med lite drygt 150 kronor extra. Den som har en månadsinkomst på 80 000 kronor får bidra med cirka 700 kronor extra i månaden.

Vi är övertygade att det är bättre med en höjd skatt än en försämrad välfärd. Likaså är det bättre med en höjd skatt än högre avgifter för olika kommunala tjänster. Avgifter slår hårdare än skatt mot personer med låg inkomst.

Vår budget är ett sätt att arbeta med sociala investeringar, ett exempel är att genom att ha en bra förskola och skola ger vi våra barn en möjlighet att få ett bra liv. Vår budget har som mål att omfördela för en ökad jämlikhet i Malmö.

Budgetsatsningar i respektive nämnd

I Vänsterpartiets budget utgår vi från de beräkningar som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) gjort gällande pris- och löneökningar, vi har också tagit hänsyn till befolkningsprognosen gällande ökningen av oss Malmöbor. Med detta som ett ekonomiskt golv, innebär det att vi garanterar samma nivå 2024 som 2023. Med anledning av det prekära ekonomiska läget i omvärlden och nationellt, ser vi att vi detta år inte kan göra några större satsningar. Vi ser dock till att nedskärningarna som styret gjorde i 2023 års budget återställs inom skolnämnderna, hälsa, vård och omsorg, samt arbetsmarknads- och socialnämnden. Vi satsar också 10 miljoner på miljösatsningar i miljönämnden, samt 10 miljoner för att sänka entréavgifterna på museerna och för att kulturnämnden ska utöka verksamheten inom allaktivitetshusen. Vi lägger till 2 miljoner till fritidsnämnden för en förbättrad fritidsverksamhet.

Riktlinjerna för ekonomistyrning

Riktlinjerna för ekonomistyrning reglerar kommunfullmäktiges ekonomiska styrning av nämnderna och syftar till att tillsammans med kommunfullmäktigemålen och de finansiella målen uppnå en hållbar ekonomi. Riktlinjerna omfattar inte de kommunala bolagen, vilka istället styrs genom ägardirektiv.

Utgångspunkten är att nämnderna, inom ramen för sitt uppdrag, ska bedriva en väl fungerande och effektiv verksamhet. Nämndernas grunduppdrag framgår av deras reglementen. För att driva verksamheten erhåller nämnderna i budgeten ett kommunbidrag för hela sin verksamhet, alternativt flera kommunbidrag, som avser avgränsade delar av verksamheten. Nämnderna har sedan ansvaret för att inom kommunbidrag uppfylla de mål och den lagstiftning som gäller för verksamheten. De politiska nämnderna ska ta de konkreta besluten om hur de ekonomiska medlen ska fördelas mellan nämndens olika verksamheter.

Investeringsverksamhet

Investeringar genomförs av nästan alla Malmö stads nämnder. De två nämnderna med högst investeringsvolym är servicenämnden och tekniska nämnden. Servicenämnden genomför investeringar framför allt i byggnader för samhällsservice såsom skolor, förskolor, boenden samt lokaler för fritids- och kulturverksamhet. Tekniska nämnden genomför investeringar framför allt avseende exploatering och utbyggnad av staden. Övriga nämnder investerar i utrustning.

Det finns alltid ett val vid investeringar; man kan antingen låna för att bygga i egen regi eller hyra. Det är nästan alltid billigare att investera i egen regi än att hyra. Investeringar i egenägda lokaler ska därför alltid prioriteras framför extern förhyrning. Det är den totala kostnaden för driftsbudgeten som ska vara vägledande. När behoven i välfärden är stora behöver staden använda sina intäkter till verksamheterna. För investeringar använder vi en modell av både eget kapital och lånefinansiering.

Malmö stad ska i alla sina investeringar utgå från de miljö- och klimatmål som finns i stadens miljöprogram, samt i nationella och internationella klimatöverenskommelser. Alla investeringar ska redovisas utifrån hur varje enskild investering bidrar till att uppnå dessa miljö- och klimatmål.

Malmö stads investeringar, i infrastruktur, bostäder, fordon och lokaler, måste alltid göras med syfte att uppnå våra klimat- och miljömål. Servicenämnden ges en investeringsram på 2 miljarder till 2030 för att göra gröna investeringar och möjliggöra klimatomställningen. Det kan vara vindkraftverk, solpaneler, energieffektiviseringar av våra lokaler med mera. Dessa investeringar ska leda till att uppnå klimatmålen som är satta till 2030. Vi vill styra medlen med klimatbudgeten som ska genomföras. Dessa investeringar ska inte betalas av respektive nämnd utan kommuncentralt.

Specifika satsningar

När Malmö stad bygger nytt eller renoverar ska det alltid göras med klimat- och miljömässiga investeringar. Kommunala byggnader som skolor och idrottshallar ska alltid byggas klimatsmart och ha till exempel solceller på taken. Detta ska ske genom att serviceförvaltningen får ett speciellt uppdrag att utrusta renoverade och nya lokaler med denna teknik. Ansvaret för att renoveringar och nybyggnation görs klimatsmarta ska ligga på serviceförvaltningen och inte på beställande nämnd.

Vi vill att staden ska fortsätta bygga hyresrätter där människor har råd att bo i hög utsträckning och förtäta staden på redan hårdgjorda ytor. Det är viktigt att investeringar i form av bostäder och lokaler inte sker på bördig åkermark eller genom utbyggnader i Öresund. Staden behöver i högre grad investera i småskaliga LSS-boenden och trygghetsboenden för våra äldre.

Investeringar i cykel- och gångtrafik måste utvecklas under kommande år. Det är även viktigt att den kulturella infrastrukturen i form av till exempel bibliotek och allaktivitetshus byggs ut i takt med att Malmös befolkning blir större.

Försäljningar av exploateringsmark (exklusive avsättningar i form av gatukostnads-ersättning) ska upphöra och inga försäljningar av anläggningstillgångar ska ske.

Befrielse från resultatansvar

Nämnden kan vara befriad från resultatansvar för delar av sin verksamhet. Detta innebär att nämnden för dessa verksamheter inte är ansvarig för det ekonomiska resultat som uppkommer under året. Nämnden har dock ett ansvar att även inom dessa områden bedriva en väl fungerande och effektiv verksamhet och vidta nödvändiga åtgärder. För budgetåret gäller befrielse från resultatansvar för följande verksamheter:

- Teknisk nämnd – exploateringsverksamhet
- Teknisk nämnd – rivning, sanering och detaljplaner
- Tekniska nämnd (Hamnanläggningar) - rivning och sanering
- Servicenämnd – rivning, sanering och parkeringssköp
- Stadsbyggnadsnämnd – bostadsanpassningsbidrag
- Arbetsmarknads- och socialnämnd – statsbidrag flyktingar
- Arbetsmarknads- och socialnämnd – ekonomiskt bistånd och hemlöshet
- Funktionsstödsnämnd - personlig assistans.

Finansiellt mål

Kommunfullmäktiges finansiella mål är en hållbar ekonomisk utveckling. För att mäta graden av måluppfyllelse används två indikatorer.

- Årets resultat ska för år 2024 vara i balans.
- Malmö stad ska utgå från vad totalkostnaden för driftsbudgeten är vid investeringar, lånefinansiering av egna investeringar ska prioriteras före hyrda verksamheter.

Viktiga förändringar

Våra extra anslag till följande nämnder:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	73 miljoner
Grundskolenämnden	125 miljoner
Förskolenämnden	58 miljoner
Hälsa, vård och omsorgsnämnden	50 miljoner
Funktionsstödsnämnden	116 miljoner
Arbetsmarknads- och socialnämnden	50 miljoner
Miljönämnden	10 miljoner
Kulturnämnden	10 miljoner
Fritidsnämnden	6 miljoner

Nedan presenterar vi de förändringar vi vill göra.

Kommunstyrelse och anslag till förfogande
Vi vill sänka de höga politikerarvodena för kommunalråd till 60% av ett inkomstbasbelopp, dvs arvodet skulle bli 44 400:- per månad, det skulle innebära en besparing på 10 miljoner kronor för Malmö stad. Vi vill minska den centrala administrationen och se över olika typer av stöd till näringsliv, start-ups och entreprenörsverksamhet. Vi vill inte heller finansiera ordningsvakter.

Finans
Vi använder resultatutjämningsreserven på 325 miljoner kronor.

Teknisk nämnd: Exploateringsverksamhet
Vi vill inte sälja ut den kommunala marken, utan istället att den upplåts med tomträtt. Därför tar vi bort engångsintäkterna på 125 miljoner kronor.

DRIFTBUDGET ÅR 2024

Tusentals kronor

	BAS	Utrymme för kostnadsökning		Demo-grafi	Effektivisering		Övrigt	KB 2024	
Kommunfullmäktige	27 335	3,7%	969		-3,0%	-815		27 489	
Revisorskollegiet *)	13 865	3,7%	512					14 377	
Valnämnd	3 531	3,7%	132				11 100	14 763	
Överförmyndarnämnd	34 262	3,7%	1 264					35 526	
Kommunstyrelse	470 734	3,7%	17 432		-5,5%	-26 871	-9 600	451 695	
KS anslag till förfogande	150 775	3,7%	5 579	50 700			-19 171	187 883	
Servicenämnd	-34 768	3,7%	9 205				219 344	193 781	
Rivning, sanering och parkeringsköp	35 000							35 000	
Teknisk nämnd	1 119 627	3,7%	41 301					1 160 928	
Exploateringsverksamhet	-125 000						125 000		
Rivning,sanering och detaljplaner	20 000							20 000	
Hamnanläggningar	-17 762							-17 762	
Hamnanläggningar - rivning och sanering	1 000							1 000	
Miljönämnd	82 729	3,7%	3 023				10 000	95 752	
Stadsbyggnadsnämnd	107 749	3,7%	3 973					111 722	
Bostadsanpassningsbidrag	28 052	3,7%	1 038					29 090	
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	2 010 430	3,7%	75 629	50 100			73 000	2 209 159	
Grundskolenämnd	5 596 503	3,7%	208 581	52 600			125 000	5 982 684	
Förskolenämnd	3 100 930	3,7%	114 225	-37 700			58 000	3 235 455	
Kulturnämnd	567 595	3,7%	21 312	5 500			10 000	604 407	
Fritidsnämnd	641 267	3,7%	23 814	6 552			5 900	677 533	
Hälsa- vård och omsorgsnämnd	3 606 855	3,7%	132 281	86 160			50 000	3 875 296	
Funktionsstödsnämnd	2 452 822	3,7%	89 815	20 774			116 500	2 679 911	
Arbetsmarknads- och socialnämnd	4 042 613	3,7%	148 984	80 295			50 000	4 321 892	
SUMMA NÄMNDERNA	**23 936 144**		**899 069**	**314 981**		**-27 686**	**825 073**	**25 947 581**	
Skatter och generella statsbidrag	-25 146 202						-850 000	-25 996 202	
Personalförsäkr/pensioner	474 026							474 026	
Bolag/kommunalförbund	255 899		17 016				1 300	274 215	
Räntor och utdelningar	-393 491							-393 491	
Gemensamma anläggningar och övrigt	18 450							18 450	
SUMMA KOMMUNEN	**-855 174**		**916 085**	**314 981**		**-27 686**	**-23 627**	**324 579**	0

**) Budgetramen till revisorskollegiet beslutas av kommunfullmäktige utifrån förslag från KF:s presidium*

	-855 174	916 085	314 981	-27 686	-23 627	324 579	0